

ALLES NIEUW

Henri Nouwen

Alles nieuw

Een uitnodiging tot spiritueel leven

 Adveniat

Bijbelvereniging

voorheen de Nederlandse Gideons

Alles nieuw

Een uitnodiging tot spiritueel leven

Henri Nouwen

Eerder uitgegeven door Uitgeverij Lannoo nv

Oorspronkelijke titel: *Making All Things New*, uitgegeven door

Harper & Row, New York

Vertaling: Maria ter Steeg

Omslagontwerp: Jeanine van Poppel

Opmaak binnenwerk: Andries Mol

De bijbelteksten in deze uitgave zijn, tenzij anders aangegeven,
ontleend aan de Herziene Statenvertaling © Stichting HSV
2010/2016.

ISBN 9789493395008

NUR 707

© 2024 Adveniat

Adveniat is onderdeel van Jongbloed Christelijke Media –
LEEUWARDEN

www.jongbloedmedia.nl

Inhoud

Voorwoord <i>Jos Douma</i>	9
Voorwoord <i>Henri Nouwen</i>	11
Inleiding	13
1 Al het overige	17
2 Eerst Gods Koninkrijk	29
3 Zoek van harte	43
Besluit	59

*Wees daarom niet bezorgd en zeg niet: Wat zullen wij eten? of:
Wat zullen wij drinken? of: Waarmee zullen wij ons kleden?
Want al deze dingen zoeken de heidenen. Uw hemelse Vader
weet immers dat u al deze dingen nodig hebt. Maar zoek eerst
het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen
zullen u erbij gegeven worden.*

Mattheüs 6:31-33

Voorwoord

Jos Douma

Henri Nouwens *Alles nieuw* raakt me telkens door zijn eenvoud, diepgang en blijvende relevantie. Hij beroert een spirituele snaar door zijn oprechte kwetsbaarheid en door zijn eigen zoektocht die hij aan de lezer aanbiedt.

Dit boek doet precies wat het bedoelt: uitnodigen tot spiritueel leven. In dat leven zijn we altijd beginnelingen. Dat geldt vandaag misschien wel meer dan ooit: onze levens zijn vol, druk en gefragmenteerd. Bezorgdheid en onvervuldheid zijn kenmerkend voor mensen die vandaag leven.

Onder alle crises die er spelen ligt misschien wel ten diepste een spirituele crisis: dat we niet meer weten waar we ons thuis kunnen voelen, dat we niet meer ervaren wat het betekent om tot rust te komen, dat we niet meer verlangen naar het Koninkrijk van God waar Jezus altijd over spreekt.

Als we zoeken naar nieuwe verbinding, nieuwe resonantie en nieuwe diepgang, dan is Henri Nouwen een geweldige leermeester. Hij vertolkt de stem van de Heilige Geest die ons roept naar het koninkrijk als de plaats waar Hij ons geneest en voortdurend vernieuwt.

Dat gaat niet zonder praktische oefeningen en discipline. Nouwen nodigt ons uit om te bidden en zo te luisteren naar de stem van God. Hij nodigt ons uit om de afzondering op te zoeken om alleen met God te zijn. Hij nodigt ons uit een gemeenschapsleven te leiden waarin we elkaar als mensen een vrije ruimte gunnen waar we tot echte gehoorzaamheid kunnen komen.

Ik nodig je op mijn beurt uit om *Alles nieuw* te lezen en je (opnieuw) te laten inspireren tot een dieper geestelijk leven.

Jos Douma is predikant van de Plantagekerk in Zwolle en initiator van de online School voor Spiritualiteit. In het voorjaar van 2024 gaf hij een online cursus over dit boek van Henri Nouwen.

Voorwoord

Henri Nouwen

Meerdere vrienden vroegen me de afgelopen jaren van tijd tot tijd: ‘Wat bedoel je eigenlijk als je spreekt over het spiritueel leven?’ Telkens dacht ik dan: kon ik hun maar een eenvoudig boekje geven met een begin van antwoord. Hoewel er veel uitstekende boeken over het spiritueel leven verschenen zijn, had ik toch het gevoel dat er nog plaats was voor een dergelijk boekje. Ik wilde graag een tekst schrijven die in een paar uur te lezen is en die zowel kan uitleggen wat spiritueel leven is, alsook het verlangen wekt om zelf zo te gaan leven. Veel ideeën zijn al eerder verwoord door anderen en ook door mijzelf, maar ik hoop en bid dat deze teksten een steun in de rug mogen zijn voor hen die zich ‘vol maar onvervuld’ voelen.

Inleiding

De volgende vragen komen soms bij ons op en geven uitdrukking aan ons diepe verlangen om een spiritueel leven te leiden. Tevens duiden ze op een grote onduidelijkheid over de betekenis en de uitvoerbaarheid van spiritueel leven. De vragen zijn:

- Wat betekent het om een spiritueel leven te leiden?
- Hoe is dit te combineren met ons rusteloze en hectische bestaan?
- Wat is onze eigenlijke roeping in dit leven?
- Waar kunnen we de gemoedsrust vinden om naar Gods roepstem te luisteren?
- Wie kan ons de weg wijzen in het innerlijke labyrint van onze gedachten, emoties en gevoelens?

Dit boekje is enerzijds bedoeld voor mannen en vrouwen die de behoefte voelen hun spiritueel leven te verdiepen, maar onzeker zijn over de richting die ze daarbij moeten inslaan. Zij 'kennen' het verhaal van Jezus Christus en hebben een intens verlangen om die kennis te laten afdalen van hun hoofd naar hun hart. Intuïtief voelen zij aan dat zulke 'kennis van het hart' hen in staat stelt zowel een

nieuw inzicht te krijgen in wie zijzelf zijn, als alle dingen nieuw te maken. Tegelijkertijd bespeuren zij echter wat aarzeling bij zichzelf en zijn bevreesd om dit onbekende gebied te betreden.

Anderzijds wil ik – zij het indirect – diegenen een hart onder de riem steken die niet vertrouwd zijn met het christelijke verhaal of dat vreemd vinden. In meer algemene zin verlangen zij echter wel naar spirituele vrijheid en zijn op zoek naar een antwoord op vragen over de zin van het leven, vragen met een open einde.

Authentiek spiritueel leven is geworteld in de menselijke natuur, de natuur die alle mensen – of zij nu christen zijn of niet – met elkaar gemeen hebben. Hopelijk geeft dit boekje aan beide groepen lezers wat bemoediging en richting.

Als vertrekpunt heb ik gekozen voor deze woorden van Jezus: ‘Wees daarom niet bezorgd en zeg niet: Wat zullen wij eten? of: Wat zullen wij drinken? of: Waarmee zullen wij ons kleden? Want al deze dingen zoeken de heidenen. Uw hemelse Vader weet immers dat u al deze dingen nodig hebt. Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden’ (Matth. 6:31-33).

Deze bijbeltekst gaat over bezorgdheid. Bezorgdheid is zozeer deel gaan uitmaken van ons dagelijks leven dat een zorgeloos bestaan onmogelijk en onwenselijk lijkt. We denken dat onbezorgdheid onrealistisch en zelfs gevaarlijk is. Immers, bezorgdheid motiveert ons om hard te werken, ons voor te bereiden op de toekomst en ons te wapenen tegen mogelijke gevaren.

Met die radicale en ‘onrealistische’ raadgeving wijst Jezus op de mogelijkheid om *onbezorgd* te leven, zodat

alle dingen nieuw worden. Vandaar dat dit boekje de titel draagt: *Alles nieuw*.

Ik heb mijn overwegingen in drieën gedeeld.

In het eerste gedeelte komt ter sprake hoe destructief zorgen inwerken op ons dagelijks leven.

In het tweede gedeelte wordt getoond hoe Jezus omgaat met de zorgen die ons verlammen. Hij biedt ons een leven aan waarin God alles voor ons nieuw maakt.

Tot slot worden in het derde gedeelte enkele methodes beschreven waardoor onze zorgen langzaamaan hun greep op ons kunnen verliezen. Daardoor komt voor Gods Geest de weg vrij om Zijn herscheppende werk te doen.

1. *Al het overige*

INLEIDING

Spiritueel leven voltrekt zich niet buiten ons dagelijks leven om. Integendeel, er is pas echt sprake van spiritueel leven als het geleefd wordt in het verdriet en de vreugde van elke dag.

Laten wij daarom eens heel nauwkeurig gaan kijken naar de manier waarop we denken, voelen en doen, zodat ons verlangen naar de Geest ons concreter voor ogen komt te staan. We bekijken ons leven van uur tot uur, van dag tot dag, van week tot week, van jaar tot jaar.

Zolang we slechts een vaag gevoel van ontevredenheid hebben over de manier waarop we leven, en geen duidelijk zicht hebben op wat dat verlangen naar 'spirituele dingen' nu eigenlijk inhoudt, zal ons leven blijven steken in een algeheel gevoel van melancholie.

We zeggen vaak: 'Ik ben niet echt gelukkig'; 'Ik ben niet tevreden over de manier waarop mijn leven verloopt'; 'Echt blij of in harmonie met mezelf ben ik niet, maar ik weet gewoon niet hoe het anders moet, en ik denk dat ik maar beter realistisch kan zijn en mijn leven moet accepteren zoals

het is.' Zo'n houding van gelatenheid weerhoudt ons ervan om actief op zoek te gaan naar het leven van de Geest.

Onze eerste opdracht is om dat vage, duistere gevoel van ontevredenheid te verdrijven en kritisch te kijken naar onze manier van leven. Daarvoor is eerlijkheid, moed en vertrouwen nodig. Alle spelletjes waarmee we onszelf tot nu toe misleid hebben, dienen we eerlijk aan het licht te brengen en er moedig naar te kijken. Daarbij vertrouwen we erop dat onze oprechtheid en moed ons niet tot wanhoop zullen brengen, maar ons uiteindelijk zullen voeren naar de blijdschap van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Wij, moderne mensen, zijn – meer dan de mensen uit Jezus' tijd – bezorgd van aard. Maar hoe ziet die bezorgdheid van ons er precies uit? Ik heb met een kritisch oog gekeken naar mijn eigen leven en naar dat van mensen om mij heen. Er komen dan twee woorden bij mij op die onze situatie goed kunnen beschrijven: *vol* en *onvervuld*.

VOL

Het meest opvallende kenmerk van ons dagelijks leven is dat we druk zijn. Onze dagen voelen aan alsof ze vol zijn: we moeten dingen doen, mensen ontmoeten, plannen uitvoeren, brieven schrijven, telefoontjes plegen en afspraken nakomen. Ons leven lijkt vaak op een koffer die tot barstens toe volgepakt zit. Bijna nooit liggen we op schema. Ergens zeurt het besef dat er taken niet afgemaakt zijn, beloften niet ingelost, voorstellen niet uitgevoerd. Steeds is er weer iets dat we hadden moeten onthouden, of hadden

moeten doen of zeggen. Er zijn altijd mensen die we niet gesproken, geschreven of opgezocht hebben. En daarom hebben we, hoe druk we ook zijn, voortdurend het gevoel dat we onze verplichtingen nooit echt nakomen.

Het vreemde doet zich echter voor dat het heel moeilijk is om niet druk te zijn. Druk zijn is een statussymbool geworden. Mensen verwachten van ons dat we druk zijn en veel aan ons hoofd hebben. Vrienden bedoelen het als een compliment als ze zeggen: 'Je bent natuurlijk druk zoals altijd!' Daarmee bevestigen ze wat iedereen veronderstelt: dat het goed is om het druk te hebben.

Degenen die niet weten wat ze in de komende tijd te doen hebben, werken hun vrienden op de zenuwen. Druk zijn lijkt gelijk te staan aan belangrijk zijn. Heel wat telefoongesprekken beginnen als volgt: 'Ik weet dat je druk bent, maar heb je een minuutje tijd voor me?' Alsof een minuut die je vraagt van iemand met een volle agenda meer waard is dan een uur van iemand die weinig te doen heeft.

In onze op productie gerichte maatschappij is druk zijn, een bezigheid hebben, bijna de enige manier geworden om ertoe te doen. Als we geen baan hebben, loopt niet alleen onze economische zekerheid, maar zelfs onze persoonlijkheid gevaar. Wellicht verklaart dit de grote vrees waarmee veel mensen hun pensionering tegemoet zien. Want wie zijn we nog als we geen baan meer hebben?

Maar meer nog dan onze zorgen zijn het onze voorzorgen die ons onvrij maken. We zijn *gepreoccupeerd*, en dat betekent dat we onze tijd en ruimte al gaan opvullen met zorgen, lang voordat het beslissende moment is aangebroken. Hier is sprake van bezorgdheid in specifieke zin. Het woordje 'als' beheerst onze gedachten. We zeggen tegen

onzelf: ‘En als ik griep krijg?’ ‘En als ik mijn baan verlies?’ ‘En als mijn kind niet op tijd thuis is?’ ‘En als er morgen niet genoeg eten in huis is?’ ‘En als ik op straat word aangevallen?’ ‘En als er een oorlog uitbreekt?’ ‘En als de wereld vergaat?’ ‘En als ...?’

Met het hoofd vol angstige gedachten en veronderstellingen vragen we ons voortdurend af: wat moeten we zeggen en doen als er iets gebeurt in de toekomst? Mogelijke veranderingen in onze loopbaan, mogelijke conflicten in de familie, mogelijke ziektes, mogelijke rampen, een mogelijke kernoorlog – ze maken ons ongerust, bang, wantrouwerig, hebberig, nerveus en chagrijnig. We hebben veel, zo niet het meest, te lijden van de dingen die we op voorhand vrezen.

Dit alles zorgt ervoor dat we ons niet meer echt innerlijk vrij voelen. Doordat we ons steeds maar voorbereiden op wat er zou kunnen gebeuren, vertrouwen we ons zelden helemaal toe aan het hier en nu. Ons persoonlijke en sociale leven is zo diepgaand gevormd door onze zorgen voor morgen dat we nauwelijks kunnen genieten van de dag van vandaag.

Onze maatschappij werkt dat bezig zijn en die voorzorgen sterk in de hand. Het nieuws wordt ons zodanig voorgeschoteld dat er voortdurend een noodtoestand in de lucht lijkt te hangen. De opgewonden stemmen van verslaggevers, de beelden van gruwelijke ongelukken, wrede misdrijven en pervers gedrag, en de continue berichtgeving over menselijke ellende dicht bij huis en ver weg in het buitenland: dit alles sleept ons langzamerhand mee in een algehele ondergangsstemming.

Boven op al dat slechte nieuws komt nog de golf van reclame die over ons wordt uitgestort. De nietaflatende